

Hudebně-etnografické psaní

AHV110154

Středa 10:50 – 12:25, místnost 404

mail: vit.zdralek@ff.cuni.cz

Anotace

Cílem prakticky zaměřeného kurzu je se na základě vlastní zkušenosti seznámit s metodou etnografického výzkumu – jeho prováděním i psaním o něm – tak, jak se obvykle realizuje v etnomuzikologii a kulturní antropologii. Pojmeme etnografie rozumíme metodu získávání poznání typicky založenou na tzv. terénním výzkumu v jeho různých formách (zúčastněném pozorování, rozhovoru apod.), resp. výsledný produkt takového zkoumání – hudebně-etnografický text. Nedílnou součástí tohoto typu práce je osvojit si také schopnost reflektovat vlastní pozici a východiska vzhledem ke zvolenému tématu a lidem, jež studujeme. Cílem seminárního projektu v tomto případě není „hotový“ výzkum, ale praktické vyzkoušení si některých etnografických metod a psaní etnografického textu.

Kurz doplňuje historicky a hudebně-teoreticky zaměřený muzikologický studijní plán o etnografický přístup a kulturně antropologické hledisko. Navazuje na Úvod do etnomuzikologie AHV110020, jehož absolvování je prerekvizitou. O absolvování kurzu by měl uvažovat každý, kdo se v budoucnu chystá zakončovat studium etnomuzikologicky zaměřenou závěrečnou prací.

Organizace kurzu

Podmínkou úspěšného průběhu a zakončení kurzu je dodržování dohodnutých termínů. Pokud už teď víte, že průběžně zadávaným úkolům nebudete moci věnovat dostatek času, zvažte, zda si ho raději nezapsat později. Výhodou soustředění práce do období semestru je ale zase pak volno ve zkouškovém období.

Během kurzu každý student ve stanoveném harmonogramu provede vlastní malý etnografický výzkum založený na zúčastněném pozorování (nebo jiné adekvátní metodě) ve zvoleném prostředí (dokumentace – terénní zápisky, audio/video záznam; etnografický popis situace...), rozhovor s jedním až dvěma klíčovými lidmi ze zvoleného prostředí (příprava otázek; dokumentace – nahrávka, poznámky; přepis; analýza; interpretace...) a popis vlastní pozice (reflexe, jak osoba výzkumníka ovlivňuje formulování tématu, průběh a výsledky výzkumu). Nakonec se každý pokusí získané poznatky teoreticky uchopit a interpretovat. Výstupem každého kroku budou kratší texty, které si budeme vzájemně číst a v seminářích nad nimi diskutovat. Průběžně budeme číst a diskutovat také odbornou teoretickou literaturu z oblasti etnomuzikologie, kulturní antropologie a sociologie.

Podmínky udělení atestace

Pravidelná docházka: **maximálně 3 absence za semestr**

Včasné odevzdání všech průběžných textů v odpovídající kvalitě: 80% (8 x 10%)

Včasné odevzdání závěrečné studie v odpovídající kvalitě: 20%

Pro úspěšné absolvování kurzu je nutné získat **celkem nejméně 70%**.

Tematický plán

Tematický plán je pouze přibližný. Čas věnovaný jednotlivým tématům a krokům budeme podle potřeby upravovat, případně lehce „ředit“ (proč si ale nenasadit laťku?☺). Vždycky bude platit to, co dohodneme na příslušné hodině.

Četba uvedená na prvním místě je na danou hodinu povinná. V závorce pod ní najdete pokročilejší volitelnou literaturu.

20. 2. Náplň a organizace kurzu.

- Eriksen, s. 39-56
- úkoly na příště: promýšlet téma a prostředí výzkumu

27. 2. Terénní výzkum. Insiderství a outsiderství. Vlastní a jiné. Reflexe vlastní pozice.

- Krüger, s. 9-48
- (Eriksen, s. 39-56; Nettl, s. 149-160; Stock&Chiener in Barz&Cooley, s. 108-124)
- úkoly na příště: promýšlet téma a prostředí výzkumu, napsat reflexi vlastní pozice ve vztahu k zamýšlenému tématu a prostředí a rozeslat ji všem do úterka 5. 3. 18:00

6. 3. Reflexe vlastní pozice. Volba tématu a prostředí výzkumu. Všemi smysly.

- Krüger, s. 49-71
- (Nettl, s. 184-196; Fabian, s. 105-141; Howes, s. 3-58, Erlmann, s. 1-20)
- úkol na příště: uskutečnit první zúčastněné pozorování s všeobecným zaměřením, udělat terénní zápisky a rozeslat je všem do úterka 12. 3. 18:00

13. 3. Zkušenost s terénem. Terénní zápisky. Nahrávání/Natáčení.

- Krüger, s. 73-102
- (Nettl, s. 135-148, 161-171; Kisiuk in Barz&Cooley, s. 183-205; Barz in Barz&Cooley, s. 206-223)
- úkol na příště: uskutečnit druhé zúčastněné pozorování se zaměřením na hudební performanci, udělat terénní zápisky a rozeslat je všem do úterka 19. 3. 18:00

20. 3. Zkušenost s terénem. Etnografický popis.

- Krüger, s. 103-122
- (Geertz, s. 3-30; Titon in Barz&Cooley, s. 3-41)
- úkol na příště: napsat etnografický popis zažité události a rozeslat jej všem do úterka 26. 3. 18:00

27. 3. Hudební transkripce. Popis hudební performance.

- Krüger, s. 103-122
- (Ellingson in Myers, s. 110-152; Wong in Barz&Cooley, s. 76-89)
- úkol na příště: provést relevantní hudební transkripci a slovně popsat hudební performanci a rozeslat obojí všem do úterka 2. 4. 18:00

3. 4. Rozhovor.

- Kaufmann, s. 41-83
- (Nettl, s. 172-183)
- úkol na příště: vytipovat a dohodnout člověka na rozhovor, připravit si otázky rozhovoru a rozeslat je všem do úterka 9. 4. 18:00

10. 4. Diskuse – Rozhovor. Formulování otázek.

- Kaufmann, s. 41-83
- úkol na příště: udělat rozhovor, přepsat jej a rozeslat všem do úterka 16. 4. 18:00

17. 4. Diskuse – Rozhovor. Analýza a interpretace rozhovoru.

- Kaufmann, s. 87-117
- úkol na příště: v kontextu poznatku z předchozího zúčastněného pozorování provést analýzu rozhovoru a interpretovat jej, rozeslat všem do úterka 23. 4. 18:00

24. 4. Diskuse – Psaní etnografie. Krok k teorii.

- Kaufmann, s. 121-138; Krüger, s. 103-122
- úkol na příště: sjednotit dosavadní texty (reflexe vlastní pozice v terénu, etnografický popis terénní situace a hudební performance, analýza a interpretace rozhovoru) do krátké studie s úvodem a závěrem, rozeslat všem do neděle 12. 5. 18:00

1. 5. státní svátek

8. 5. státní svátek

15. 5. Závěrečná diskuse nad odevzdanými texty

Literatura

Jako obvykle je literatura snadno dostupná přímo v SIS nebo online, výjimečně si musíte knihu opatřit sami. Všechna literatura je dostupná v pražských knihovnách.

Terénní výzkum, rozhovor – návody

KRÜGER, Simone. 2008. *Ethnography in the Performing Arts: A Student Guide*. Liverpool John Moores University, [online](#).

KAUFMANN, Jean-Claude. 2010. *Chápající rozhovor*. Praha: SLON.

Terénní výzkum v etnomuzikologii

BARZ, Gregory F. a COOLEY, Timothy J. 2008 (1997). *Shadows in the Field: New Perspectives for Fieldwork in Ethnomusicology*. New York: Oxford University Press, pdf SIS.

NETTL, Bruno. 2005. 'Part 2: In the Field', In: *The Study of Ethnomusicology, Thirty-one Issues and Concepts*. Urbana and Chicago: University of Illinois Press, s. 133-212, pdf SIS.

MYERS, Helen. 1992. 'Fieldwork', In: Helen Myers (ed.) *Ethnomusicology: An Introduction*. NY: W. W. Norton & Co, s. 21-50, pdf SIS.

ELLINGSON, Ter. 1991. 'Transcription', In: Helen Myers (ed.) *Ethnomusicology: An Introduction*. NY: W. W. Norton & Co, s. 110-152, pdf SIS.

Terénní výzkum v kulturní antropologii, smysly, performance

CLIFFORD, James. 1986. 'Introduction: Partial Truths', In: *Writing Culture. The Poetics and Politics of Ethnography*. Berkeley a Los Angeles: University of California Press, s 1-26, [online google books](#).

ERIKSEN, Thomas H. 2008. 'Terénní výzkum a jeho interpretace', In: *Sociální a kulturní antropologie*. Praha: Portál, s. 39-56, pdf SIS.

ERLMANN, Veit. 2004. 'But What of the Ethnographic Ear? Anthropology, Sound, and the Senses', In: *Hearing Cultures: Essays on Sound, Listening and Modernity*. Oxford a New York: BERG, s. 1-20, [online z KJP FF UK](#).

FABIAN, Johannes. 1983. 'The Other and the Eye: Time and the Rhetoric of Vision', In: *Time and the Other*. New York: Columbia University Press, s. 105-141, pdf SIS.

FABIAN, Johannes. 2008. 'Closing House—A Late Ethnography', In: *Ethnography as Commentary: Writing from the Virtual Archive*. Durham a London: Duke University Press, s. 1-19, pdf SIS.

GEERTZ, Clifford. 1973. 'Thick Description: Toward an Interpretive Theory of Culture', In: *The Interpretation of Cultures. Selected Essays*. New York: Basic Books, s. 3-30 (česky *Interpretace kultur. Vybrané eseje*. Praha: SLON 2000), [originál online](#).

HOWES, David. 2003. 'Making Sense in Anthropology', In: *Sensual Relations: Engaging the Senses in Culture and Social Theory*. Ann Arbor: University of Michigan Press, s. 3-58, pdf SIS.

TURNER, Victor. 1986. 'The Anthropology of Performance', In: *The Anthropology of Performance*. New York: PAJ Publications, s. 177-204, pdf SIS.

Předmluvy a úvodní kapitoly hudebních etnografií

Viz [katalog KJP FF UK](#) a/nebo výběrový seznam etnomuzikologické literatury v pražských knihovnách – [Rukověť pro etnomuzikology ÚHV FF UK – informační zdroje](#).